

Boekbespreking

A practical guide to accreditation in Laboratory Medicine*

De *Practical Guide*, een uitgave van de *Association of Clinical Biochemists*, geeft een compleet en gedocumenteerd overzicht van kwaliteitssystemen ten behoeve van laboratoria in de gezondheidszorg. De praktische aanpak verschaft ideeën en aanknopingspunten in aanvulling op de in Nederland vigerende CCKL Praktijkrichtlijn III en het Model Kwaliteitshandboek NVKC, dat in 2001 werd gepubliceerd.

Uit de eerste drie hoofdstukken blijkt dat accreditatie van medische laboratoria een bijzondere en gecompliceerde tak van sport is. Ten behoeve van accreditatie wordt de competentie en kwaliteit van de laboratoriumorganisatie voor specifiek geïndiceerde taakgebieden periodiek beoordeeld aan de hand van richtlijnen. Op deze wijze wordt uniformiteit en harmonisatie, zowel nationaal als internationaal bevorderd. In de richtlijnsystematiek ISO 15189 zijn aanvullende criteria bij ISO 9001 (procesoriëntatie) en ISO 17025 (test- en kalibratiemethoden) vermeld voor medische laboratoria.

Beleidsmatige planning in combinatie met een resultaatgerichte aanpak is een succesbepalende factor in het implementatietraject. De verdeling van verantwoordelijkheden, taken, bevoegdheden, organisatiestructuur en relaties worden in de *Practical Guide for Accreditation* in hoofdstuk 4 transparant gemaakt aan de hand van een systematische benadering voor organogrammen en functiebeschrijvingen.

Het Kwaliteitshandboek heeft als kerndocument een beperkte omvang (24 pagina's). Van meet af aan wordt expliciet aandacht besteed aan optimale leesbaarheid. In hoofdstuk 5 worden relevante aspecten van documentatiesystemen voor bevoegdheden en registratie vermeld, vervolgens wordt relevante informatie omtrent concrete mogelijkheden voor structurering van de laboratoriumorganisatie aangegeven. De wijze waarop procedures ten behoeve van laboratorium en kliniek worden opgesteld, geregistreerd en gearhiveerd (inclusief bewaartermijnen) wordt verhelderd aan de hand van een flowschema.

Aspecten van personeelsmanagement komen uitvoerig aan de orde in hoofdstuk 6. Het betreft communi-

catie, competentie management, opleidingsplan, loopbaanplanning, beloning, motivatie, coaching, *team spirit*, uitwisseling van informatie, evaluatie van tevredenheid van medewerkers. Voor een voorbeeld van een functiebeschrijving wordt verwezen naar de bijlage. In schematische overzichten wordt de essentie vermeld van functioneringsgesprekken.

Richtlijnen op het terrein van ARBO, Veiligheid, en Milieu komen aan bod in hoofdstuk 7. *Check lists* voor verscheidene onderwerpen zijn zeer gedetailleerd, doch nodigen niet altijd uit tot praktische toepassing.

In hoofdstuk 8 worden overwegingen en doelstellingen behandeld omtrent implementatie van *in vitro* diagnostie richtlijnen. De thema's hebben betrekking op apparatuur, bediening, instructies voor leverancier en gebruiker omtrent aanschaf, vrijgifte en bediening, registratie van meetgegevens, kalibratie, validatie en onderhoud. Randvoorwaarden en criteria van de *pre-analytische* en *postanalytische* fase worden in hoofdstuk 9 aan de hand van *flow sheets* zeer gedetailleerd in kaart gebracht.

De integrale uitvoering van het analyseproces, inclusief documentatie, risico-inventarisatie, kwaliteitsbewaking en klinische interpretatie, komt aan de orde in hoofdstuk 10. Het gaat hierbij ook om de belangwekkende vraag of interpretatie van analyseresultaten in een adequaat antwoord resulteert op de oorspronkelijke klinische vraagstelling.

Een audit is een belangrijk instrument om het proces van *continue* verbeteren handen en voeten te geven. Audits zijn er in vele soorten en maten. Essentiële verschillen in de opzet van interne audit, horizontale en verticale audit, klinische audit, externe audit, kwaliteitsbewaking en IKO (ideeën, klachten en onvolkomenheden) worden in hoofdstuk 11 uitgebreid uit de doeken gedaan.

De praktijkgeoriënteerde gids voor accreditatie in medische laboratoria verschaft gedetailleerde informatie die *support* geeft bij het in kaart brengen van veranderingsprocessen die noodzakelijk zijn voor de implementatie van een kwaliteitssysteem.

P.C.M. Bartels, Alkmaar

* D. Burnett, ACB Venture Publications, London 2002